

УДК 37.016: 811.111

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.2.32>

С. І. ЛОБАНОВА

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: svitlanalobanova@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4432-3552>

І. М. ЗАБІЯКА

кандидат педагогічних наук,

викладач кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: irina.zabiaka@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-9535-5490>

А. П. МАРТИНЮК

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри іноземної та української філології,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: alla-mart@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-5979-3936>

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті проаналізовано дидактичні аспекти активізації пізнавальної діяльності студентів під час вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти в умовах дистанційного навчання. Визначений багатовекторний характер створення сприятливих умов дистанційного навчання студентів у закладі вищої освіти. Визначено роль пізнавальної діяльності студентів під час дистанційного навчання у процесі вивчення англійської мови. Використовуючи методи аналізу, узагальнення та систематизації наукових досліджень, розглядається складник розвитку пізнавальної діяльності студентів, зокрема, під час дистанційної освіти у системі «викладач–студент», що створює свою самостійну, специфічну форму навчання лише з наявністю відповідної інформаційної та телекомунікаційної інфраструктури, а також розвинуеного комп'ютерного навчально-методичного забезпечення у закладах вищої освіти, що в майбутньому забезпечують позитивну мотивацію студентів здобувати знання. Уточнено, що активізація пізнавальної діяльності у вивченні іноземної мови підвищує розумову активність студента та формує вербальне та невербальне спілкування. Стаття обґрунтовує наукові доробки використання потенційних можливостей дистанційного навчання у процесі активізації пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти в умовах дистанційного навчання. Серед переваг дистанційного навчання виділяють такі як: самостійність, емоційна залученість і спонтанність дій студента. Дослідження показує, що активне та ефективне використання мультимедійних технологій дозволяє збільшити обсяг навчального матеріалу, що може засвоїти студент, розвиває пізнавальну активність, творчість, аналітичні навички, критичне мислення, розширює кругозір. Участь у творчій співпраці системи «викладач–студент» дозволяє брати участь у кооперативному та спільному процесі, де інтерес і мотиви для процесу навчання є основою, на якій знання, навички та практичний досвід студентів у вивченні іноземної мови виникають, закріплюються і розвиваються.

Ключові слова: студенти, система «викладач–студент», активізація пізнавальної діяльності студентів, іноземна мова, заклади вищої освіти, дистанційне навчання.

Вступ. Останнім часом системи освіти багатьох країн зазнали істотних змін. Більшою мірою вони пов'язані з необхідністю вирішення серйозного протиріччя між традиційним темпом навчання

і тенденцією постійно зростаючого обсягу нових знань. З метою вирішення цієї суперечності стали з'являтися форми організації навчання, засновані на застосуванні нових інформаційних технологій.

Однією з таких форм є дистанційне навчання, що передбачає впровадження в освітню практику нових технологій навчання, методів і принципів організації освітнього процесу. Воно зумовлене низкою об'єктивних і суб'єктивних причин: дозволяє істотно розширити коло спілкування, створити гнучку інфраструктуру взаємодії між слухачами та педагогами; отримати за допомогою комп'ютерних, теле- і відеозасобів навчання необмежені можливості щодо використання необхідної інформації. Дистанційні форми навчання дають також широкі можливості для розробки навчальних програм, орієнтованих на активізацію пізнавальної діяльності студентів і на формування професійної компетентності майбутнього фахівця.

Незважаючи на консервативний характер освітньої системи, ні у кого не викликає сумніву необхідність її реформування і активне впровадження нових освітніх моделей, заснованих на сучасних інформаційних і комунікативних технологіях. Завдяки використанню інформаційних і комунікативних технологій стала реальною організація особистісно орієнтованого навчання, спрямованого на персоніфіковану модель студента.

Поставка проблеми. Дистанційне навчання передбачає використання практично будь-яких баз даних і бібліотек, тим самим забезпечуючи доступ до багатьох джерел інформації, що знаходиться в Інтернеті. Можливість індивідуалізації освітнього процесу та професійної підготовки фахівців шляхом складання індивідуальних планів для кожного студента, систематичного контролю і коригування ходу навчання надається в усіх провідних освітніх закладах світу.

Нині докорінно змінюється вид комунікацій: відбувається заміна традиційних взаємодій за допомогою телекомунікаційних засобів, які забезпечують інтерактивне спілкування у системі «студент–викладач–студент» в освітньому процесі. Однак слід враховувати, що дистанційні технології можуть ефективно використовуватись в освітніх цілях лише за наявності відповідної інформаційної та телекомунікаційної інфраструктури, а також розвинутого комп'ютерного навчально-методичного забезпечення в освітніх закладах [Rotgans & Schmidt et al. 2014]. Тому найбільш широкий розвиток

дистанційне навчання отримало натепер у тих країнах, де для цього склалися відповідні передумови, а саме добре розвинена телекомунікаційна інфраструктура і розвинена система традиційної освіти.

Освітні заклади різних країн світу вносять свої корективи у здійснення процесу освіти з використанням новітніх технологій як педагогічних, так і управлінських, інформаційних, організаційних, технічних та ін. Інтернет-простір поступово інтенсифікує рух до єдиного загальносвітового освітнього співтовариства. При цьому до загальносвітової уніфікації освітніх технологій, безсумнівно, ще дуже далеко, хоча вже сьогодні бажаючі навчатися в найкращих університетах світу можуть собі це дозволити у разі дотримання низки умов, у тому числі мовного і цінового порядку.

Мета статті – теоретично узагальнити наукові доробки щодо використання потенційних можливостей дистанційного навчання в процесі активізації пізнавальної діяльності студентів під час вивчення іноземної мови в закладах вищої освіти.

Аналіз попередніх досліджень. Згідно з дослідженнями Б. Ананьєва, Л. Виготського, В. Давидова, П. Гальперіна, А. Леонтьєва, С. Рубінштейна та ін., діяльність відіграє вирішальну роль у становленні інтелектуальних, духовних і фізичних якостей особистості. Психолого-педагогічні дослідження останніх років переконливо доводять, що ефективність освітнього процесу перебуває у прямій залежності від пізнавальної активності студентів [Шаповалов]. При цьому дистанційна форма освіти має багатий арсенал різноманітних засобів і методів навчання, що впливають на різні сфери особистості. Однак не до кінця розробленими залишаються механізми ефективного використання можливостей дистанційної освіти задля активізації пізнавальної діяльності студентів як складника забезпечення якості їхньої професійної підготовки.

Психолого-педагогічні основи використання в освітньому процесі сучасних інформаційних технологій і засобів комунікації знайшли відображення у роботах В. Беспалько, Ю. Горвіца, Е. Полат, А. Орлова, Н. Розова, Н. Хлебнікова та ін.

У своїх роботах науковці, зокрема, розглядають:

– використання нових інформаційних технологій в освітній практиці (Н. Аминов, М. Берулав, Ю. Брановський, В. Тихомиров, А. Хорошилов та ін.);

– дистанційні форми навчальної роботи (В. Грачов, Е. Лейрд, Д. Карневел, А. Мінзов, Е. Полат, В. Оглоблев, Н. Сільській та ін.);

– вивчення нових технологій навчання (А. Вербицький, В. Беспалько, О. Долженко, Е. Шиянов та ін.);

– структуру пізнавальної активності і підходи до її управління в освітніх системах (Ю. Бабанський, Б. Блум, А. Вербицький, П. Гальперін, Н. Нікандров, І. Скаткін, Н. Тализіна та ін.).

Таким чином, основною метою вищої освіти, відповідно до положень компетентнісної парадигми, є переорієнтація викладання з рівня інформування на рівень управління розвитком у професійному становленні особистості. Велика роль у цьому процесі відводиться новим інформаційним технологіям, що є провідними засобами переходу освітньої системи на якісно інший рівень відповідно до потреб сучасного суспільства.

Тим самим в Україні систему дистанційного навчання можна розглядати як інноваційну, яка втілила у собі основні технологічні елементи реформування системи освіти в країні.

Однак слід зауважити, що у зазначеній системі найбільш гостро проявилися і протиріччя, характерні для вітчизняної освітньої практики загалом:

– між необхідністю активного використання новітніх освітніх технологій і практичною неготовністю здебільшого педагогів застосовувати їх на практиці;

– між необмеженими можливостями новітніх освітніх технологій у процесі активізації пізнавальної діяльності студентів і недостатнім використанням цих можливостей у процесі професійної підготовки.

Результати та дискусії. Дистанційне навчання об'єктивно створює додаткові умови для розвитку інтеграційних процесів у світовій освіті. Освіта, не втрачаючи своєї традиційної функції – передання соціального досвіду молодому поколінню, має виконувати принципово нову функцію, а саме створення високоадаптивної постіндустріальної педагогіки (педаго-

гіки інформаційного суспільства) [Artyukhina & Velikanova et al. 2016].

Сучасні інформаційні технології стають одним з найважливіших інструментів модернізації вищої школи загалом – від управління до виховання і забезпечення доступності освіти. Метою інформатизації освіти є забезпечення умов для задоволення потреб громадян, суспільства, ринку праці в якісній освіті через надання всім учасникам освітнього процесу принципово нових можливостей реалізації прав на вибір джерел, умов і форм освіти у спеціально створених для цього середовищах [Губіна, Мартинюк 2019].

Процес інформатизації є тривалим у часі й охоплює практично всі сфери наявної системи освіти. Він зачіпає як культурні, освітні традиції, корінні проблеми філософії освіти, так і педагогічну практику; вимагає створення капіталомісткої інформаційної інфраструктури, виконання значного обсягу організаційно-методичної роботи та наукових досліджень [Artyukhina & Velikanova et al.]. Для успішного здійснення процесу інформатизації необхідне загальне усвідомлення важливості цього процесу і того факту, що реальна інформатизація кожного освітнього закладу, кожного робочого місця неможлива без активної, зацікавленої участі в цьому процесі викладачів, адміністрації, органів управління сфери освіти.

При цьому створення необхідних умов для розробки, системного впровадження та активного використання інформаційних технологій у всіх сферах діяльності системи освіти стає нині одним з основних завдань органів управління освітою.

Розвиток глобальної комп'ютерної мережі відкрив нові перспективи у сфері освіти. Традиційна система освіти переживає нині «друге народження» завдяки застосуванню дистанційних освітніх технологій. Вони настільки активно і повсюдно впроваджуються в діяльність різних освітніх установ, від середніх шкіл до ЗВО, що фахівці у галузі освіти все частіше говорять про дистанційне навчання як про освітню технологію майбутнього [Бобровський 2017].

Зазначимо, що дистанційне навчання є відносно новою освітньою технологією з точки зору часу її появи. Прабатьком дистанційного навчання вважається заочне навчання, коли

студент отримував на традиційну пошту комплект навчальних посібників та перелік завдань (набір вправ, задач, експериментів для самостійної роботи) і повинен був виконати їх за певний час. З викладачем студент зустрічався тільки на сесії.

Дистанційне навчання дозволяє людині отримати якісну вищу освіту і диплом престижного ЗВО, часом розташованого за сотні кілометрів від місця проживання студента. Навчаючись дистанційно, студент може одночасно вчитися в іншому закладі освіти, наприклад очно, або поєднувати навчання з роботою. Як зазначає А. Губіна, головна функція освітнього закладу – навчити студентів учитися, бути готовими до змін, до роботи з більш складними проектами, бути готовими до запозичення прогресивних практик, розширення кругозору, відстежуючи тенденції в інших галузях і професіях [Губіна 2019].

Створення освітнього дистанційного середовища є перспективним для: людей, які бажають отримати нову спеціальність або підвищити кваліфікацію без відриву від основної роботи; зайнятих людей, а також для тих, хто має обмеження за станом здоров'я або проживає у віддалених пунктах або там, де немає відповідних закладів освіти.

Таким чином, дистанційне навчання природним шляхом «вписується» в традиційні форми освіти, водночас володіючи низкою особливостей. Принципова особливість дистанційного навчання полягає в тому, що ЗВО, який гарантує якість освіти відповідно до державних освітніх стандартів, і студенти є розділеними просторово, але при цьому студенти і викладачі перебувають у постійній взаємодії, організованій за допомогою засобів телекомунікаційних технологій.

Основу освітнього процесу під час дистанційного навчання становить цілеспрямована і строго контрольована інтенсивна самостійна робота студента, який може вчитися, маючи при собі набір засобів навчання (методичні вказівки, навчальні посібники та підручники на паперових та електронних носіях та ін.).

Студент у процесі навчання займає активну позицію, що сприятиме засвоєнню матеріалу, а також більш економне використання часу студента, позаяк освітній процес проходить у зручному для нього місці, в зручний час і більш ефективному режимі (не потрібна обов'язкова

присутність студента в університетській аудиторії у строго визначений розкладом час).

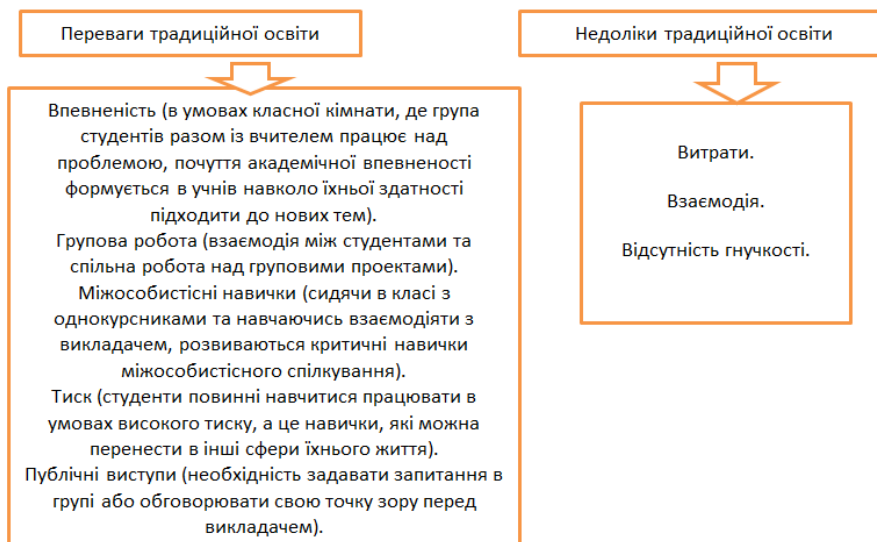
Хочемо звернути увагу на те, що у дистанційному навчанні дуже важливо зрозуміти, що, як і в будь-якій іншій освітній системі, тут відбувається взаємодія у системі «студент–викладач–студент». Ця взаємодія відбувається з використанням різних інформаційних і комунікаційних технологій, наприклад, традиційні засоби навчання на друкованій основі (підручники) використовуються для знайомства з новим освітнім матеріалом, електронна пошта – для забезпечення зв'язку викладачів зі студентами (розсилка завдань і виконаних робіт, індивідуальні консультації).

У дистанційному навчанні важко управляти освітнім процесом у звичному режимі, як це робиться у разі традиційної (очної) форми навчання. Відстань між студентом і викладачем, асинхронність їхнього спілкування, нові форми подання навчальної інформації, організації самостійної роботи і тестування є основними факторами, що ускладнюють звичайні форми ведення навчальної документації та адміністрування освітнього процесу [Бобровський 2016].

Освітній процес у системі дистанційної освіти має специфічні особливості, що не характерні для інших форм навчання, та відрізняється за контингентом студентів, метою, змістом і способом уявлення, мотивацією, структурою і термінами. Все це дозволило виокремити дистанційне навчання як самостійну форму, що посідає певне місце у структурі вищої освіти (рис. 1).

Принципово важливим є глибоке вивчення нової ролі викладача в дистанційному навчанні.

Уже зараз очевидно, що традиційні педагогічні функції розділяються між педагогом-автором курсів, якими необхідно наповнити освітнє середовище, і педагогом-організатором (інтерпретатором) курсу, якого називають також тьютором. Формально розмежування цих функцій представляється досить ясно. Однак на практиці їх неминуча взаємодія породжує складний комплекс професійних, методичних, міжособистісних проблем. Крім того, у цьому блоці з'являється і третя дійова особа – педагог-програміст, який повинен перевести зміст підготовленого курсу в електронну форму, що, як показує практика, є проблемою не тільки з технічної сторони [Долинський 2010].

Рис. 1. Переваги та недоліки традиційної освіти

Розвиток теоретичної бази дистанційної освіти як компонента безперервної освіти в умовах глобальної комунікації сучасного суспільства передбачає проведення фундаментальних досліджень педагогічної науки у галузі розробки наукової бази загальної, професійної

та додаткової освіти в умовах інформатизації, масової комунікації та глобалізації сучасного суспільства на базі комплексного вирішення педагогічних (у тому числі дидактичних, методичних), технологічних, програмно-апаратних проблем розвитку (рис. 2).

Рис. 2. Переваги та недоліки онлайн-освіти

У цей час багато викладачів використовують електронно керує навчання. Створюються дискусійні групи студентів (Google Meet, Zoom, Viber, Telegram та ін.), які збираються на форумах, конференціях і в чатах. Викладач бере на себе функцію «модератора» дискусії в рамках навчальної групи або потоку, іноді може призначатися один зі студентів.

Викладачам варто пам'ятати, що студенти приходять до ЗВО з різним рівнем комп'ютерної грамотності та знайомством з електронними технологіями. Можливо, студенту доведеться вчитися нових електронних можливостей, щоб стати успішним, оскільки електронні засоби навчання і ресурси постійно розвиваються (рис. 3).

Електронне та індивідуальне навчання створене з метою розвитку інтерактивних методів навчання, залучення студентів в освітній процес і в процес соціальної адаптації. Електронні технології досить індивідуальні, у тому сенсі, що більше підходять тим, хто звик вчитися один або пасивно ставиться до навчання. У будь-якому разі вони зроблять процес навчання більш цікавим, інтерактивним і принесуть задоволення (рис. 4).

У сучасному ЗВО на передній план виходять ті форми навчально-пізнавальної роботи студента, які вирішують завдання формування навчально-професійних навичок, організації самостійної роботи студента, спільної творчості викладача і студента як в освітньому, так і науковому аспектах.

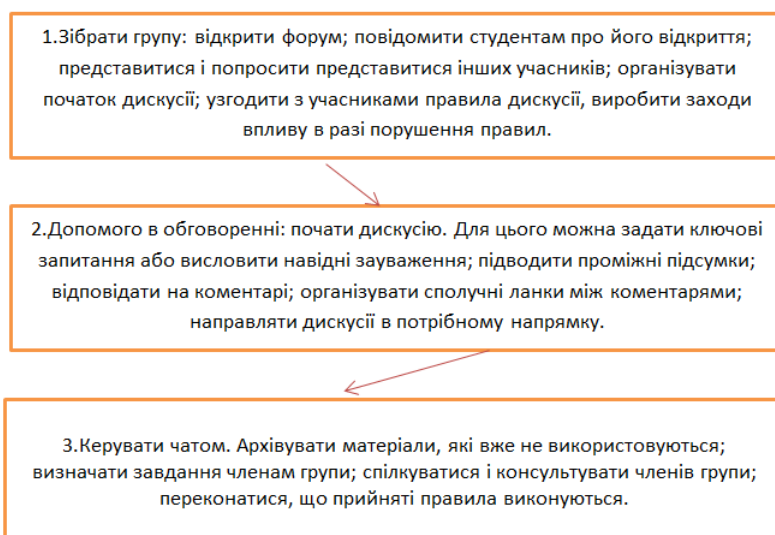

Рис. 3. «Алгоритм» функцій модератора

Рис. 4. Вимоги до розробки дистанційного курсу

Але не слід думати, що підвищення якості освіти відбудеться автоматично. Численні публікації відзначають можливість і досягнення високої якості дистанційної освіти за умови належного рівня розробки навчально-методичних матеріалів.

Аналізуючи вимоги ринку освітніх послуг, можна виділити тенденції, які повинні враховуватися в навчально-методичних розробках:

- 1) комунікативні активні методи навчання;
- 2) адаптація навчальних матеріалів з урахуванням особливостей спілкування та рівня знань;
- 3) створення внутрішньої мотивації на основі зовнішньої мотивації.

Висновки. Отже, інформаційні технології – це не тільки нові технічні засоби, але і новий підхід до навчання студентів іншомовної комунікації. Тому у сучасному освітньому просторі не викликає сумніву необхідність застосування нових методик і технологій навчання у процесі підготовки фахівців з високим рівнем володіння іноземними мовами.

Застосування технології дистанційного навчання сприяє прискоренню засвоєння студентами отриманих знань завдяки підвищенню доступності теоретичного матеріалу і наявності можливості реалізації індивідуального підходу.

Головним завданням застосування технології дистанційного навчання як ефективної технології у вивченні іноземної мови стає розвиток у студентів комунікативної компетенції [Шаповалов]. Розробка матеріалів, що застосовуються в ході викладання іноземних мов, є складним процесом, позаяк потрібно сформулювати структуру подання матеріалу.

Для цього викладач створює електронні навчальні комплекси модульного характеру, до яких входять інтерактивні, мультимедійні матеріали для підтримки мотивації у студентів під час навчання.

Мультимедійні підручники дозволяють використовувати аудіозаписи, відеофрагменти, анімацію на додаток до текстів та графіку, що буде сприяти залученню студентів у штучно створене мовне середовище, де вони зможуть взаємодіяти, сприятиме навчання розуміти їх на слух, а також працювати над своєю вимовою.

Для стабільного та ефективного дистанційного навчання іноземних мов необхідно безпо-

середнє міжособистісне спілкування. Під час живого спілкування досвід формується природно та більш інформативно. Завдяки живому спілкуванню педагог може використовувати різні канали впливу на студента.

Медіаресурси Інтернету дають можливість знайомитися з іноземною періодичною пресою в режимі реального часу, слухати передачі великих мовних компаній, а також використовувати аудіо та відеоматеріали провідних телеканалів. Медійні ресурси розвивають лінгвістичні навички і вміння в різних видах мовленнєвої діяльності. Завдяки інтернет-ресурсам студенти знайомляться з офіційним діловим стилем і мовним етикетом, професійно зумовленим, а також навчаються основних форм письмового ділового спілкування іноземною мовою. Наприклад, використання електронної пошти дає можливість студенту в будь-який час обмінюватися досвідом, думками та ресурсами.

Практично цінним, економним (часу та зусилля) є використання сучасних електронних словників (Google, Promt (перекладає речення з української на англійську та з англійської на українську); онлайн Multitran Dictionary (нове видання містить близько 160 000 слів)), які мають аудіофункції мультимедійних персональних комп'ютерів для відтворення вимови.

Щоб перекласти будь-який із цих словників, потрібно ввести слово чи фразу у діалоговому вікні вибраного словника та дотримуватись інструкцій в електронному словнику.

Використання електронних онлайн-словників особливо зручно, коли потрібно перекласти більше однієї словникової одиниці, наприклад, у разі роботи з «ключовими словами» текст, діалог тощо, під час виконання вправ тренування читання на передтекстовому етапі.

Поряд з лінгвістичними активно формуються компетенції, що дозволяють повною мірою освоїти професію: соціолінгвістичні, соціокультурні, соціальні. Активне та ефективне використання мультимедійних технологій дозволяє збільшити кількість матеріалу, що може засвоїти студент, розвиває пізнавальну активність і творчість, аналітичні навички, критичне мислення, розширює світогляд.

Разом із тим слід констатувати, що активна пізнавальна діяльність ще не стала настійною потребою студентів у процесі навчання, оскільки

більшість з них залишаються пасивними і незацікавленими учасниками цієї діяльності.

Нові об'єктивні вимоги до випускників вишів та освітнього процесу стали певним стимулом до активної пізнавальної діяльності студентів і активізації роботи частини викладачів у цьому напрямі. Доки мотивація на активну

самостійну пізнавальну діяльність студента не підкріплюється, планування і реалізація такої діяльності здійснюються із елементами директивності й примушування. Саме тому важливо планувати цю діяльність, постійно удосконалювати її методичне забезпечення і вирішувати організаційні питання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бобровський М. Технологія «перевернутих» уроків та можливості її впровадження у навчальних закладах Києва. *Проблеми та перспективи управління сучасною столичною школою* : зб. наук. ст. за матер. регіон. наук.-практ. конф. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. С. 3–6.
2. Бобровський М., Якубов С. Експеримент з дистанційного навчання у школах м. Києва, перехід до змішаного навчання з елементами персоналізації на основі платформи Moodle 3.2. П'ята міжнародна науково-практична конференція «*Moodle Moot Ukraine 2017. Теорія і практика використання системи управління навчанням Moodle*» : тези доповідей. Київ : КНУБА, 2017. С. 8.
3. Губіна А., Мартинюк А. Можливості сервісу Google Classroom у навчанні іноземної мови у ЗВО. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 5(73), березень. С. 184–187.
4. Долинський Є. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання* : збірник наукових праць. Вип. 42. / За заг. ред. проф. Матвієнко О.В. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2010. С. 202–207.
5. Шаповалов С. Методи активізації пізнавальної діяльності у студентів дистанційної форми навчання. *Шляхи вдосконалення позааудиторної роботи студентів* : матеріали VI Міжвузівської обласної методичної конференції, м. Суми, 24–25 квітня 2012 р. / За ред. Л.В. Огородницької. Суми : СумДУ, 2012. С. 57–58.
6. Янченко І. Змішане навчання у вузі: від теорії до практики. *Сучасні проблеми науки та освіти*. 2016. № 5. С. 280.
7. Artyukhina A., Velikanova O., Tretyak S., Chumakov V., Veletnov V., Ivanova N. Interactive teaching methods in the development of situational readiness of the specialist. *The Austrian Journal of Humanities and Social Sciences*. 2016. No. 1–2. Pp. 48–50.
8. Kyseliuk N., Hubina A., Martyniuk A., & Tryndiuk V. Non-verbal means of communication in the representation of the emotional state of joy in modern English fictional discourse. *Cognitive Studies – Études cognitives*. 2020. URL: <https://doi.org/10.11649/cs.2284>
9. Rotgans J. and Schmidt H. Situational interest and learning: Thirst for knowledge. *Learning and Instruction*, 2014. UK: 37–50.
10. Hervas A., Garcia F. and Penalvo F. A Method of Assessing Academic Learning Experiences in Virtual Learning Environments. *IEEE Latin America Transactions*, 2014. USA: 219–226.

REFERENCES

1. Bobrovsky, M. (2016). Technology of “inverted” lessons and possibilities of its introduction in educational institutions of Kyiv. Problems and prospects of management of modern metropolitan school: coll. Science. Art. for mater. region. scientific-practical conf., Kyiv: Kyiv. Univ. B. Grinchenko. 3–6 [in Ukrainian].
2. Bobrovsky, M., Yakubov, S. (2017). Experiment on distance learning in schools of Kyiv, the transition to blended learning with elements of personalization based on the Moodle platform 3.2. Fifth International Scientific and Practical Conference “Moodle Moot Ukraine 2017. Theory and practice of using the learning management system Moodle”: abstracts. Kyiv: KNUBA. P. 8 [in Ukrainian].
3. Hubina, A., Martyniuk, A. (2019). Possibilities of Google Classroom service in foreign language teaching in ZVO. *Scientific notes of the National University “Ostroh Academy”. Series “Philology”*. Ostrog: NaUOA Publishing House. Vip. 5 (73), March. 184–187.
4. Dolynsky, E. (2010). Distance learning – one of the progressive forms of training. *Theoretical issues of culture, education and upbringing: Collection of scientific works*. Issue 42. For the general ed. prof. Matvienko O.V. Kyiv: Type. Center of KNLU. 202–207[in Ukrainian].
5. Shapovalov, S. (2012). Methods of activation of cognitive activity in students of distance learning. Ways to improve the extracurricular work of students: materials of the VI Interuniversity Regional Methodological Conference, Sumy, April 24–25, 2012. Ed. L.V. Odnodvoretsts. Sumy: Sumy State University 57–58 [in Ukrainian].
6. Yanchenko, I. (2016). Blended education in higher education: from theory to practice. *Modern problems of science and education*. 5. 280 [in Ukrainian].
7. Artyukhina, A., Velikanova, O., Tretyak, S., Chumakov, V., Veletnov, V., Ivanova, N. (2016). Interactive teaching methods in the development of situational readiness of the specialist. *The Austrian Journal of Humanities and Social Sciences*. 1–2. 48–50 [in Ukrainian].

8. Kyseliuk, N., Hubina, A., Martyniuk, A., & Tryndiuk, V. (2020). Non-verbal means of communication in the representation of the emotional state of joy in modern English fictional discourse. *Cognitive Studies – Études cognitives*. Retrieved from: <https://doi.org/10.11649/cs.2284> [in Ukrainian].
  9. Rotgans, J. and H. Schmidt (2014). Situational interest and learning: Thirst for knowledge. *Learning and Instruction*, UK: 37–50.
  10. Hervas, A., Garcia, F. and Penalvo, F. (2014). A Method of Assessing Academic Learning Experiences in Virtual Learning Environments. *IEEE Latin America Transactions*, USA: 219–226.
-

S. I. LOBANOVA

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: svitlanalobanova@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4432-3552>*

I. M. ZABIKA

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Lecturer at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: irina.zabika@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9535-5490>*

A. P. MARTYNIUK

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: alla-mart@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5979-3936>*

ACTIVATION OF COGNITIVE ACTIVITY OF STUDENTS IN STUDYING A FOREIGN LANGUAGE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING

The article analyzes the activation of cognitive activity of students in the study of a foreign language in higher education institutions in terms of distance learning. The multi-vector nature of creating favorable conditions for distance learning of students in a higher education institution is determined. The role of students' cognitive activity during distance learning in the process of learning English is determined. Using methods of analysis, generalization and systematization of scientific research, the component of development of students' cognitive activity is analyzed, in particular, during distance education in the system "teacher–student" creates its own, specific form of learning only with the appropriate information and telecommunications infrastructure, educational and methodological support in higher education institutions, which further provide positive motivation for students to acquire knowledge. Outlined distance education. It is specified that the activation of cognitive activity in the study of a foreign language increases the mental activity of the student and forms verbal and nonverbal communication. The article substantiates the scientific achievements of the use of all potential opportunities for distance learning in the process of activating the cognitive activity of students in the process of learning a foreign language in higher education institutions in the conditions of distance learning. Among the advantages of distance learning are independence, emotional involvement and spontaneity of the student's actions. The study shows that the active and effective use of multimedia technologies can increase the amount of material that a student can learn, develops cognitive activity, creativity, analytical skills, critical thinking, expands horizons. Participation in the creative cooperation of the "teacher-student" system allows to participate in a cooperative and joint process, where interest and motives for the learning process are the basis on which students' knowledge, skills and practical experience in learning a foreign language arise, consolidate and develop.

Key words: students, teacher-student system, activation of students' cognitive activity, foreign language, institutions of higher education, distance learning.